

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-tervikekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	16.10.2005
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2005
Avaldamismärge:	RT I 2005, 53, 424

Endla looduskaitseala kaitse-eeskiri

Vastu võetud 28.09.2005 nr 255

Määrus kehtestatakse «Looduskaitseaduse» § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§1. Kaitseala kaitse-eesmärk

(1) Endla looduskaitseala²(edaspidi *kaitseala*) kaitse-eesmärk on:

- 1) Endla soostiku, Pandivere kõrgustiku lõunanõlva karstialikate ning kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse;
 - 2) EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisan nimetatud liikide kaitse;
 - 3) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimeistiku kaitse kohta I lisan nimetatud elupaigatüüpide – vähe- kuni kesктоiteliste kalgiveeliste järvede (3140)³, huumustoiteliste järvede ja järvikute (3160), jõgede ja ojade (3260), lubjavesel mullal liigirikaste niitude (6270*), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*), looduslikus seisundis rabade (7110*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), allikate ja allikasooda (7160), nõrglubja-allikate (7220*), liigirikaste madalsooda (7230), vanade loodusmetsade (9010*), vanade laialehiste metsade (9020*), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080), siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) ning II lisan nimetatud liikide – saarma (*Lutra lutra*), tiigilendlase (*Myotis dasycneme*); hariliku hingi (*Cobitis taenia*), hariliku võldase (*Cottus gobio*), hariliku vingerja (*Misgurnus fossilis*); suurmosaiikliblika (*Euphydryas maturna*), suure rabakiili (*Leucorhina pectoralis*); kauni kuldkinga (*Cypridium calceolus*), läikiva kuldsirbiku (*Drepanocladus vernicosus*), samuti eesti soojumika (*Saussurea alpina ssp. esthonica*) elupaikade kaitse.
- (2) Kaitseala maa- ja veeala jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele üheks loodusreservaadiks, üheksateistkümneks sihtkaitsevööndiks ja kaheksaks piiranguvööndiks.
- (3) Kaitsealal tuleb arvestada «Looduskaitseaduses» sätestatud piiranguid käesolevas määruses sätestatud erisustega.
- (4) Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekirj» lisa 1 punkti 1 alapunktist 4 hõlmab kaitseala Endla linnuala ja punkti 2 alapunktist 30 Endla loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.
- (5) «Rahvusvahelise tähtsusega märgalade, eriti veelindude elupaikade konventsiooni» artikli 2 lõike 1 kohaselt on Endla looduskaitseala rahvusvahelise tähtsusega märgala (Ramsari ala).

§2. Kaitseala asukoht

- (1) Kaitseala asub Jõgeva maakonnas Jõgeva vallas Tooma ja Kärde külas, Pajusi vallas Tapiku ja Tõivere külas, Järva maakonnas Koeru vallas Koidu-Ellavere, Norra, Merja, Jõeküla, Rõhu ja Preedi külas ning Lääne-Viru maakonnas Rakke vallas Piibe ja Koluvere külas.
- (2) Endla looduskaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaministeeriumi hallatav riigiasutus Endla Looduskaitseala Administratsioon.

2. peatükk KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§4. Lubatud tegevus

- (1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi kogu kaitsealal, välja arvatud loodusreservaadis ning sihtkaitsevööndis § 11 lõigetes 2, 3 ja 4 sätestatud juhtudel.
- (2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal on viibimine lubatud arvestades «Asjaõigusseaduses» ja «Looduskaitseaduses» sätestatud.
- (3) Telkimine ja lõkke tegemine on lubatud ainult kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohtades. Telkimine ja lõkke tegemine õuemaal on lubatud omaniku loal.
- (4) Kaitsealal on lubatud kuni 20 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohtades. Rohkem kui 20 osalejaga rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata kohtades on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul.
- (5) Kaitseala vetel on lubatud kalapüük, välja arvatud sihtkaitsevööndis § 11 lõigetes 3 ja 4 sätestatud juhtudel.
- (6) Kaitsealal on lubatud jahipidamine, välja arvatud linnujaht, Vahisoo, Sõeaugu, Mardimäe, Tulijärve, Põllusaare ja Tamsi sihtkaitsevööndis ning Puna, Piibearu, Selli, Järvealuse, Vanajaagu ja Tõivere piiranguvööndis 1. veebruarist 31. augustini.
- (7) Kaitseala teedel on lubatud sõidukiga sõitmine. Maastikusõidukiga sõitmine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine kaitseala valitseja nõusolekuta on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, käesoleva määrusega lubatud metsatöödel, põllumajandustöödel, poollooduslike koosluste hooldamisel, kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses ja kaitseala valitsemisega seotud töödel.
- (8) Kaitsealal on lubatud mootoriga ujuvvahendiga sõitmine, välja arvatud sihtkaitsevööndis § 11 lõigetes 3 ja 4 sätestatud juhtudel. Mootoriga ujuvvahendiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemisega seotud tegevuses ja kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses. Veematkade korraldamine on lubatud kaitseala valitseja nõusolekul.

§5. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid;
- 3) väljastada metsamajandamiskava;
- 4) kinnitada metsateatist;
- 5) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 6) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas paadisilla ehitamiseks;
- 7) anda projekteerimistingimusi;
- 8) anda ehitusluba.

§6. Tegevuse kooskõlastamine

- (1) Kaitseala valitseja vaatab talle kooskõlastamiseks esitatud metsateatise läbi ja annab kümne tööpäeva jooksul pärast taotluse saamist metsakoosluse liikide ning vanuse mitmekesisuse säilitamise eesmärgist tulenevalt oma kirjaliku nõusoleku või seab vajaduse korral omapoolsed tingimused.
- (2) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit.
- (3) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuse juures ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt «Haldusmenetluse seadusele» õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas.
- (4) Kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või seisundit, on Keskkonnaministeeriumil või kavandatava tegevuse asukoha keskkonnateenistusel keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus seada kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid.

3. peatükk LOODUSRESERVAAT

§7. Loodusreservaadi määratlus

- (1) Loodusreservaat on kaitseala otsesest inimtegevusest puutumata loodusega maa- ja veeala, kus tagatakse looduslike koosluste säilimine ja kujunemine üksnes looduslike protsesside tulemusena.
- (2) Kaitsealal on Linnusaare reservaat.

§8. Tegevus loodusreservaadis

Loodusreservaadis on keelatud igasugune inimtegevus, sealhulgas inimeste viibimine, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel ning loodusobjekti valitsemise eesmärgil ja kaitseala valitseja nõusolekul teaduslikel välitöödel.

§9. Loodusreservaadi kaitse-eesmärk

Loodusreservaadi kaitse-eesmärk on ökosüsteemide arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina.

4. peatükk SIHTKAITSEVÖÖND

§10. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Kaitseala sihtkaitsevöönd on maa- ja veeala seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on üheksateist sihtkaitsevööndit:

- 1) Endla järve ja Sinijärve sihtkaitsevöönd;
- 2) Kaasikjärve–Teosaare sihtkaitsevöönd;
- 3) Kanamatsi sihtkaitsevöönd;
- 4) Kirikumäe sihtkaitsevöönd;
- 5) Mardimäe sihtkaitsevöönd;
- 6) Männikjärve sihtkaitsevöönd;
- 7) Nava–Kaerasaare sihtkaitsevöönd;
- 8) Punaraba sihtkaitsevöönd;
- 9) Põhja-Linnusaare sihtkaitsevöönd;
- 10) Põllusaare sihtkaitsevöönd;
- 11) Rummallika sihtkaitsevöönd;
- 12) Sopa sihtkaitsevöönd;
- 13) Sõeaugu sihtkaitsevöönd;
- 14) Tamsi sihtkaitsevöönd;
- 15) Toodiksaare sihtkaitsevöönd;
- 16) Tulijärve sihtkaitsevöönd;
- 17) Vahisoo sihtkaitsevöönd;
- 18) Võlingi sihtkaitsevöönd;
- 19) Värvi allika sihtkaitsevöönd.

§11. Keelatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on keelatud:

- 1) majandustegevus;
- 2) loodusvarade kasutamine;
- 3) uute ehitiste püstitamine, välja arvatud kaitseala valitseja nõusolekul tee rajamine, tehnovõrgu rajatiste või tootmisotstarbeta ehitiste püstitamine kaitseala tarbeks.

(2) Inimeste viibimine, välja arvatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala valitsemisega seotud tegevuses ning kaitseala valitseja nõusolekul teaduslasel välitööl, on keelatud:

- 1) Toodiksaare sihtkaitsevööndis 15. veebruarist 31. juulini;
- 2) Kirikumäe, Mardimäe, Tamsi ja Põllusaare sihtkaitsevööndis 1. veebruarist 31. maini.

(3) Inimeste viibimine ja kalapüük kaitseala valitseja nõusolekuta on keelatud:

- 1) Endla järve ja Sinijärve sihtkaitsevööndis;
- 2) Männikjärve sihtkaitsevööndis Männikjärvel.

(4) Endla järve ja Sinijärve sihtkaitsevööndis on 1. aprillist 30. juunini keelatud inimeste viibimine ja kalapüük, välja arvatud püük teaduslikel eesmärkidel. Linaski püük on keelatud 1. aprillist 20. juulini.

§12. Lubatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud:

- 1) Sopa, Mardimäe, Kirikumäe, Rummallika, Tamsi, Põllusaare, Tulijärve ja Vahisoo sihtkaitsevööndis metsakoosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kujuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas;
- 2) olemasolevate ehitiste hooldustööd Männikjärve, Kaasikjärve–Teosaare, Võlingi, Sopa ja Nava–Kaerasaare sihtkaitsevööndis;

- 3) Kaasikjärve–Teosaare, Punaraba, Sopa, Völingi, Nava–Kaerasaare ja Rummallika sihtkaitsevööndis puu- ja põõsarinde harvendamine ning rohu niitmine ulatuses, mis tagab poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu säilimise;
- 4) kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 5) veerežiimi taastamine;
- 6) kraavide hooldustööd 1. septembrist 31. jaanuarini;
- 7) pilliroo varumine.

§13. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

- (1) Kanamatsi, Toodiksaare, Männikjärve, Põhja-Linnusaare, Värvi allika, Sõeaugu ning Endla järve ja Sinijärve sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on ökosüsteemi arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina.
- (2) Punaraba, Sopa, Völingi, Kirikumäe, Rummallika, Mardimäe, Vahisoo, Kaasikjärve–Teosaare, Tulijärve, Põllusaare, Nava–Kaerasaare ja Tamsi sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsa elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

5. peatükk PIIRANGUVÖÖND

§14. Piiranguvööndi määratlus

- (1) Piiranguvöönd on kaitseala majandatav osa, mis ei kuulu reservaati ega sihtkaitsevööndisse.
- (2) Kaitsealal on kaheksa piiranguvööndit:
 - 1) Järvealuse piiranguvöönd;
 - 2) Nahkanuia piiranguvöönd;
 - 3) Oostriku piiranguvöönd;
 - 4) Piibearu piiranguvöönd;
 - 5) Puna piiranguvöönd;
 - 6) Selli piiranguvöönd;
 - 7) Tõivere piiranguvöönd;
 - 8) Vanajaagu piiranguvöönd.

§15. Lubatud tegevus

- (1) Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus.
- (2) Piiranguvööndis on lubatud uute ehitiste, kaasa arvatud ajutiste ehitiste püstitamine, arvestades käesoleva määruse § 5 punktides 5–8 sätestatut.
- (3) Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine.

§16. Keelatud tegevus

- Piiranguvööndis on keelatud:
- 1) uuendusraie, välja arvatud turberaie, kusjuures tuleb säilitada koosluse liikide ja vanuse mitmekesisus;
 - 2) uute veekogude rajamine;
 - 3) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
 - 4) maavara kaevandamine;
 - 5) biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine;
 - 6) uute maaparandussüsteemide rajamine;
 - 7) puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnasel;
 - 8) roo varumine külmumata pinnasel.

§17. Vajalik tegevus

Poollooduslike koosluste esinemisaladel on nende ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalik rohu niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine.

§18. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

6. peatükk RAKENDUSSÄTE

§19. Määruse kehtetuks tunnistamine

Vabariigi Valitsuse 14. mai 1997. a määrus nr 96 «Endla looduskaitseala kaitse-eeskirja ja välispiiri kirjelduse kinnitamine» (RT I 1997, 40, 625; 1999, 68, 667) tunnistatakse kehtetuks.

¹EÜ nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53) ja EÜ nõukogu direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT L 103, 25.04.1979, lk 1–18; L 291, 19.11.1979, lk 111; L 319, 7.11.1981, lk 3–15; L 233, 30.08.1985, lk 33–41; L 302, 15.11.1985, lk 218; L 100, 16.04.1986, lk 22–25; L 115, 8.05.1991, lk 41–55; L 164, 30.06.1994, lk 9–14; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 223, 13.08.1997, lk 9–17; L 236, 23.09.2003, lk 667–702).

²Endla looduskaitseala on moodustatud Eesti NSV Ministrite Nõukogu 11. septembri 1985. a määrusega nr 494 «Endla Riikliku Looduskaitseala moodustamise kohta».

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatahtsad elupaigatüübid.

⁴Kaitseala välispiir ja võõndite piirid on märgitud määruse lisa esitatud kaardil Eesti põhikaardi (mõõtkava 1:10 000) alusel, kasutades Eesti Metsakorralduskeskuse Laiuse metskonna 1998. aasta, Põltsamaa metskonna 1998. aasta, Huuksi metskonna 1998. aasta ja Rava metskonna 1999. aasta puistuplaane (mõõtkava 1:20 000) ning maakatastri andmeid seisuga september 2004. a.

Ala kaardiga saab tutvuda Endla looduskaitseala külastuskeskuses, Keskkonnaministeeriumis, Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuses ning Maa-ameti veebilehel maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

Peaminister Andrus ANSIP

Keskkonnaminister Villu REILJAN

Riigisekretär Heiki LOOT

Määruse lisa on avaldatud elektroonilises Riigi Teatajas. Alus: «Riigi Teataja seaduse» § 4 lõige 2 ja riigisekretäri 29.06.2005 resolutsioon nr 17-1/0505738.

[Endla looduskaitseala](#)